

Stanovisko odboru ochrany ovzduší

k pojmu stacionárního zdroje a stacionární technické jednotky používané pouze k výzkumu, vývoji nebo zkoušení nových výrobků a procesů

podle § 2 písm. e) zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, definuje v § 2 písm. e) co se pro účely tohoto zákona rozumí stacionárním zdrojem. S definicí stacionárního zdroje je stanovena řada povinností, který zákon o ochraně ovzduší zavádí. Podle cit. ustanovení je stacionárním zdrojem *ucelená technicky dále nedělitelná stacionární technická jednotka nebo činnost, které znečišťují nebo by mohly znečišťovat, **nejde-li o stacionární technickou jednotku používanou pouze k výzkumu, vývoji nebo zkoušení nových výrobků a procesů.***

Smyslem tohoto ustanovení je nezatížit nadbytečně řadou povinností ty zdroje, které nejsou typickou průmyslovou činností, nýbrž se jedná o vědecká a výzkumná zařízení sloužící pouze k výzkumu, vývoji nebo zkoušení nových výrobků a procesů. Jakákoliv výjimka z plnění povinností zákona o ochraně ovzduší musí být vždy vykládána restriktivně.

Zkoušením nových výrobků a procesů se v kontextu této definice rozumí pouze zkoušení v rámci výzkumu a vývoje před jejich zavedením do standardní sériové výroby. Do této výjimky lze zahrnout především technické jednotky využívané v laboratorním a poloprovozním výzkumu a jiných výzkumných zařízeních. Do definice takto vyjmutého zdroje nemůže být zahrnut zdroj, který slouží k průmyslové činnosti nebo výrobě a jen občas jsou na něm prováděny činnosti výzkumu, vývoje nebo zkoušení takových výrobků a procesů. Tento zdroj nesplňuje podmínku uvedenou v definici, že jednotka se používá pouze a výlučně pro výzkum, vývoj nebo zkoušení nových výrobků a procesů. Smyslem a účelem zdroje, který je vyjmut z definice stacionárního zdroje rovněž nesmí být výroba za účelem prodeje výrobků a dosahování zisku. Pokud zdroj vyrábí, vyvíjí nebo zkouší nové výrobky a procesy, které jsou dále předávány k prodeji, je nezbytné, aby zdroj byl zahrnut mezi ostatní standardní zdroje znečišťování podřazené zákonu o ochraně ovzduší, jakož i všem jeho relevantním ustanovením (a povinnostem).

(Obdobná definice výzkumného zařízení, které je vyloučeno ze speciální právní úpravy, je obsažena v zákoně č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci, v platném znění a příslušné evropské právní úpravě, zejména směrnice 2010/75/EU o průmyslových emisích. Výklad této definice je analogický s tímto stanoviskem.)

Pro důkladné posouzení, zda se zdroj dá považovat za výzkumný, nepodléhající povinnostem ze zákona, je potřeba znát detailní informace o daném zdroji a na něm prováděné činnosti.

Obecně se tedy jedná o zkoušení určitých typů výrobků před tím, než začnou být vyráběny v průmyslovém měřítku za účelem zisku. Zároveň platí, že se musí jednat o takové stacionární technické jednotky, které slouží výlučně k takovému výzkumu a testování, to znamená, že nevytváří ani žádné další výrobky a služby, které jsou dále prodávány. Pro určení, zda se jedná o zkoušení

nových výrobků a procesů, lze využít například následující indikátory, kteřé však nemusí platit vždy všechny a za všech okolností:

Za zkoušení nových výrobků a procesů ve smyslu § 2 písm. e) lze považovat:

- výrobek nebo proces, který je předmětem zkoušek, je skutečně z pohledu technologického vývoje nový, to znamená, že není komerčně dostupný
- zkoušení slouží k ověřování, získávání nebo přepracovávání poznatků nebo ověřování nových, dosud nepoužitých, postupů a procesů
- zkoušení slouží k ověření parametrů a funkčnosti určitého typu výrobku a procesu před tím, než budou uvedeny do výroby a než budou předmětem zisku
- výstupem činnosti jsou data nebo nějaká zpráva sloužící v systematickém výzkumu a vývoji
- zkoušky jsou součástí procesu, na jehož konci se předpokládá registrace užitečného vzoru, průmyslového vzoru nebo patentu.

Za zkoušení nových výrobků a procesů ve smyslu § 2 písm. e) nelze považovat:

- zkoušení výrobků a procesů sloužících k ověření předem daných a známých, zejména jakostních parametrů, které má výrobek nebo proces splňovat
- výrobek, který je předmětem zkoušek, je dále prodáván a jeho výroba a zkoušky tvoří zisk
- výrobek získává na základě zkoušek certifikát, zejména se jedná o různé atesty, certifikáty o kvalitě, na jehož základě je možné jej nabízet spotřebitelům/odběratelům
- výstupy zkoušek jsou předávány osobám zodpovědným za QA&QC, které je dále zpracovávají a uchovávají
- součástí zkoušky je kalibrace výrobků.

Ing. Jan Kužel
ředitel odboru ochrany ovzduší
v.r.